

ΡΟΖΑ Η ΤΥΦΛΗ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΦΛΑΜΑΝΔΙΚΟΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 309).

Κραυγὸς δὲν θὰ προσέβαλλε σφοδρότερον τὸν ὀδοιπόρον ἢ ὅσον τὸ ὄνομά του προφερόμενον ὑπὸ τοῦ ἀθώου ἐκείνου πλάσματος· δάκρυα ἔρρευσαν ἀκουσίως ἐπὶ τῶν παρειῶν του, καὶ λαβῶν τὸ ζωτὸν παιδίον ἐπὶ τῶν γονάτων του, ἠτένευσεν αὐτὸ ἀπλήστως ἐν τὸς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἀνέκραξεν·

— ὦ καλέ μου ἄγγελε! μὲ γνωρίζεις; ἐμὲ τὸν ὁποῖον δὲν εἶδες ποτέ! Ποῖος λοιπὸν σ' ἔμαθε τὸ ὄνομά μου;

— Ἡ Ρόζα ἡ τυφλή! ἀπεκρίθη τὸ παιδίον.

— Πλὴν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μ' ἀναγνωρίσης; Μήπως ὁ Θεὸς ἐρώτισε τὴν παιδικὴν σου καρδίαν;

— ὦ! σὲ ἀνεγνώρισα εὐθὺς, εἶπεν ὁ μικρὸς Πέτρος· ὅταν ὀδηγῶ τὴν Ρόζαν νὰ ἐπαυτῆ, ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ σοῦ καὶ λέγει ὅτι εἶσαι τόσο ὑψηλός, καὶ ὅτι ἔχεις μικροὺς ὀφθαλμοὺς οἱ ὁποῖοι λάμπουν, καὶ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψης καὶ νὰ μᾶς φέρῃς διάφορα ὠραία πράγματα. . . καὶ δὲν σὲ ἐφοβήθη, κύριε, διότι ἡ Ρόζα μὲ εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ σὲ ἀγαπῶ καὶ ὅτι θὰ μὲ δώσῃς ἕν μεγάλον τόξον καὶ ἕν βέλος. . .

Ὁ ὀδοιπόρος ἤκουε μεθ' ἡδονῆς τὰς γλυκεῖας ἐκμυστηρεύσεις τοῦ παιδίου. Αἰφνης δὲ ἀσπασθεὶς αὐτὸ μετὰ συγκινήσεως εἶπε μὲ φωνὴν ἐπίσημον·

— Πατέρα, μάνα, τὸ παιδίον τοῦτο εἶναι πλούσιον! Ἐγὼ θὰ τὸ ἀναθρέψω, ἐγὼ θὰ τὸ ἐκπαιδεύσω καὶ μετὰ ταῦτα θὰ τὸ προικίσω γενναίως. Ἀφ' οὗ μὲ ἀνεγνώρισε, θέλω νὰ χρεωστῆ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν ταύτην τὴν εὐτοχίαν του εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Καὶ οἱ γονεῖς ἔμεινον ἔκθαμβοι ὑπὸ ἀπορίας καὶ χαρᾶς.

— ὦ! ἐψιθύρισεν ὁ πατήρ, εἶσθε παραπολὺ καλός. Σὰς ἀνεγνώρισάμεν ὅλοι, ἀλλὰ δὲν ἐτολμῶμεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν. Ἡ Ρόζα δὲν μᾶς εἶπεν ὅτι εἶσθε πλούσιος κύριος.

— Καὶ σεῖς λοιπὸν, καλοὶ μου ἄνθρωποι, μὲ γνωρίζετε! ἀνέκραξεν ὁ ὀδοιπόρος. Μὲ γνωρίζετε; εἶμαι λοιπὸν περιστοιχισμένος ἀπὸ φίλους! ἀνευρίσκω οἰκογένειαν, συγγενεῖς, ἐκεῖ ὅπου ἕως τὸρα δὲν συνήντησα εἰμὴ τὸν θάνατον καὶ τὴν λήθην!

Ἡ γυνὴ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν Παναγίαν ἐπὶ τῆς ἐστίης κατακαπνισμένην καὶ εἶπε·

— Κάθε σαββατον ἠνάπτετο κηρίον ἐμπροσθεν αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου. . . ἢ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἰωάννου Σλαέτς!

Ὁ ὀδοιπόρος ἀνύψωσεν εὐλαβῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς

πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ ὡς ἂν ἡ καρδία του ἀπελευθερώθη ἀπὸ μέγιστον βάρος, ἀνέκραξεν·

— Εὐλογητὸς ὁ Θεός! Ναι Θεέ μου! ἔκαμες τὴν ἀγάπην ἰσχυροτέραν τοῦ μίσους. Ὁ ἐχθρός μου ἐφύλαξεν εἰς τὴν καρδίαν του τὸ ὄνομά μου περιτυλιγμένον μὲ τὴν ζοφερὰν ἀνάμνησιν τῆς ἀδικίας του· ἡ φίλη μου ἔζησε διὰ τῆς ἀναμνήσεώς μου, ὁ ἔρωσ τῆς ἐξέκαυσε τὰ πάντα περὶ αὐτὴν, μὲ κατέστησε παρόντα καὶ ἀγαπητὸν ἐδῶ. . . ἐνῶ ἐξακόσαιοι λευγαὶ μ' ἐχώριζαν ἀπ' αὐτὴν. Εὐχαριστῶ, Θεέ μου! μὲ ἀντέμειψες ἀρκούντως.

Μακρὰ σιωπὴ ἐπῆλθε μετὰ τὰς λέξεις ταύτας· ὁ Ἰωάννης Σλαέτς δυσκόλως κατέστειλε τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας του, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς καλύβης ἐσέβοντο τὴν συγκίνησιν ταύτην. Ὁ σύζυγος ἐπανέλαθε μάλιστα τὴν ἐργασίαν του, ἂν καὶ ἐκαιροφυλάκτει τὸ παραμικρότερον νεῦμα τοῦ ξένου ὅπως προλάβῃ πᾶσαν ἐπιθυμίαν του.

Οὗτος δὲ ἀναλαβὼν ἐπὶ τῶν γονάτων του τὸν μικρὸν Πέτρον, εἶπε τέλος μὲ φωνὴν γενομένην ἐκ νέου ἀτάραχον.

— Μάνα, εἶναι καιρὸς ὅπου ἡ Ρόζα κατοικεῖ μαζύ σας;

Ἡ γυνὴ ἔφερε τὴν ἀνέμνην τῆς πλησίον τοῦ Ἰωάννου Σλαέτς ὡς ἂν προητοιμάζετο νὰ ἀρχίσῃ μακρὰν διήγησιν· καθήσασα δὲ ἀπεκρίθη·

— Θὰ σὰς εἶπω, κύριε, πῶς ἤλθεν εἰς τὸν οἶκόν μας. Πρέπει νὰ ἠξεύρατε ὅτι ὅταν οἱ γέροντες Μελιγξ ἀπέθαναν, τὰ παιδία διεμοίρασαν ὅ,τι ἀφῆκαν, καὶ ἡ Ρόζα ἡ ὁποία δι' ὄλον τὸν χρυσὸν τοῦ κόσμου δὲν θὰ συγκατετίθετο νὰ ὑπανδρευθῆ. . . δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σὰς εἶπῶ διατί. . . ἡ Ρόζα παρῆλθε τὴν μερίδα τῆς εἰς τὸν ἀδελφόν της, μὲ τὸν ὅρον ὅτι θὰ κατώκει μαζύ του ὅλην τῆς τὴν ζωὴν. Ἐν ταυτῷ κατεγίνετο ράπτουσα σκούγιας καὶ ἐκέρδιζε διὰ τῆς ἐργασίας της ἀρκετὸν ποσὸν χρημάτων, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ διδῆ εἰς τὸν ἀδελφόν της, ἀλλὰ ἐξώδευεν εἰς ἀγαθοεργίας. Ἐπεσκεπτετο τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐπροσκάλει τὸν ἰατρὸν δι' ἐξόδων της ὅταν αὐτοὶ ἦσαν πολὺ στενωχωρημένοι. Εἶχε πάντοτε μίαν καλὴν λέξιν εἰς τὸ στόμα πρὸς παρηγορίαν ἐκάστου, καὶ τὸ θυλάκιόν της ἐμπεριεῖχε πάντοτε κάτι τι τὸ ὁποῖον εὐχαρίσται ἢ ἐδίδοε δύναμιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς. Μίαν ἡμέραν, μόλις ἤμεθα ὑπανδρευμένοι πρὸ ἑξ μηνῶν. . . ὁ ἄνδρας μου ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον μὲ θανατηφόρον ἀσθένειαν. . . ἀκούσατέ τον! ἔκτοτε ἔχει τὸν βῆχα αὐτόν. Ἐὰν ὁ ταλαίπωρός μου Νέλις δὲν εὐρίσκεται τὸρα εἰς τὸ κοιμητήριον, τὸ ὀφείλομεν εἰς τὸν ἀγαθὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας Ρόζαν. ὦ κύριε, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἰδῆτε τί ἔκαμε δι' ἡμᾶς χάριν ἀπλῆς φιλίας! Μᾶς ἔφερε σκεπάσματα,

διότι ἦτο ψυχὸς καὶ εἰμεθ' πολλὰ πτωχοί· ἐπρασ- κάλεσε δύο ἰατροὺς ἀπὸ τοῦς ἄλλους δῆμους διὰ νὰ τοῦς συμβουλευθῆ περὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ Νέλις· ἠγρύπνει πλησίον του, κατεπράυνε τοῦς πόνους του καὶ τὴν θλίψιν μου διὰ τῶν καλῶν λόγων της, καὶ μᾶς ἔδωκεν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσωμεν τρόφιμα καὶ νὰ πληρώσωμεν τὸν φαρμακοποιὸν· διότι ἡ Ρόζα ἠγαπᾶτο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὅταν ἐζήτει ἀπὸ τὴν κυρίαν τοῦ πύργου καὶ ἀπὸ τοῦς καλοὺς χωρικοὺς βοήθειαν διὰ τοῦς πτωχοὺς, οὐδέποτε τὴν ἠρνοῦντο μέγα ποσὸν ἐλεημοσύνης. Καὶ τοῦτο διήρκεσεν ἐξ ἑβδομάδας, κύριε, ἐξ ἑβδομάδας, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Νέλις μᾶς ἔμενε κατάκοιτος καὶ ἡ Ρόζα μᾶς ἐβοήθησε καὶ ἐπροστάτευσεν ἕως ὅτου ἠμπόρεσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐργασίαν του. . .

— Πόσον θὰ ἀγαπᾶτε τὴν ταλαίπωρον τυφλὴν! εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος στενάξας.

Ὁ δὲ σύζυγος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοῦς ὀφθαλμοὺς ἀνέκραξεν ἐνθουσιωδῶς·

— Ἄν τὸ αἶμά μου ἐδύνατο νὰ τῆ ἐπαναδώσῃ τὴν ὕψιστην, θὰ τὸ ἄφηναι νὰ τρέξῃ μέχρι καὶ τῆς τελευταίας του βανίδος!

Ἡ ἐκφώνησις αὕτη ἔκαμε τοσαύτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ἰωάννην Σλαέτς, ὥστε ἡ γυνὴ παρατηρήσασα αὐτὸν ἔνευσε πρὸς τὸν σύζυγόν της ὅπως τῷ συστήσει ἀταραξίαν. Ἐπανελάβε δὲ τὴν διήγησίν της.

— Τρεῖς μῆνας μετὰ ταῦτα, ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκεν ἓν παιδίον, τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔχετε εἰς τὰ γόνατά σας. Ἡ Ρόζα, ἡ ὁποία πρὸ καιροῦ ἤξευρεν ὅτι θὰ γεννηθῆ, ἠθέλησε νὰ τὸ βαπτίσῃ, ἀλλ' ὁ Πέτρος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Νέλις ἔμελλε νὰ γίνῃ ἀνάδοχος του. Τὴν ἡμέραν ὅμως τοῦ γάμου ἠρώτησαν ποῖον ὄνομα ἔπρεπε νὰ δώσουν εἰς τὸ παιδίον· ἡ Ρόζα ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ τὸ ὀνομάσουν Ἰωάννην· καὶ ὁ ἀνάδοχος, καλὸς μὲν ἄνθρωπος ἀλλὰ πεισματάρης, πρέπει νὰ τὸ εἶπω, ἠθέλησε νὰ τὸ ὀνομάσουν Πέτρον· καὶ ἀφ' οὗ ἐφιλονείκησαν πολὺ ἀπεφασίσθη νὰ ὀνομασθῆ Ἰωάννης, Πέτρος. Τὸν ὀνομάζομεν Μικρὸν Πέτρον, διότι ὁ ἀνάδοχος του ὁ θεῖος εἶναι κύριος ὡς πρὸς τοῦτο ἀφ' οὗ τὸ παιδίον εἶναι ἀρσενικόν, τὸ θέλει οὕτω καὶ θὰ ἐθύμωνεν ἂν ἐκάμναμεν διαφορετικά. Ἀλλ' ἡ Ρόζα δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ νὰ ὁμιλοῦν περὶ τοῦ Πέτρου· τὸν φωνάζει πάντοτε Ἰωάννην, καὶ τὸ φίλτατόν μας ἀρνάκι τὸ ἐσυνείθισε, καὶ γνωρίζει ὅτι ὀνομάζεται Ἰωάννης, διότι εἶναι τὸ ὄνομά σας, κύριε. . .

Ὁ ὁδοιπόρος ἐσφιγξέ παρευθὺς τὸ παιδίον ἐπὶ τοῦ στήθους του, τῷ ἔδωκε θερμὸν ἀσπασμόν καὶ ἔβλεπεν αὐτὸ μετὰ θαυμασμοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνο ἐμειδία. Ἡ καρδία τοῦ Ἰωάννου Σλαέτς ἦτο πλήρης γλυκυτάτων αἰσθημάτων.

Ἡ σύζυγος ἐξηκολούθησεν.

— Ὁ ἀδελφὸς τῆς Ρόζας εἶχε συνεννοηθῆ μὲ τοῦς ἀνθρώπους τῆς Ἀνβέρσης ν' ἀγοράσουν διάφορα ἐμπορεύματα διὰ νὰ τὰ στείλουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τὸ ἐμπόριον τοῦτο, ἔλεγε, θὰ τὸν ἐπλούτιζε διότι ἔφερον ὅλας τὰς ἑβδομάδας εἰς Ἀνβέρσιν τοῦλάχιστον ἐξ ἁμάζας φορτωμένας. Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ὅλα ἐπῆγαιναν καλά, ἀλλ' αἴφνης κάποιος ἐχρεωκόπησεν εἰς τὴν Ἀνβέρσιν καὶ ὁ δυστυχὴς Βαπτιστὴς Μελιγξ, ὁ ὁποῖος ἦτο ὑπεύθυνος δι' ὅλα, εὗρέθη εἰς τοῦς πέντε δρόμους, καὶ τόσον πτωχὸς ὥστε δὲν εἶχε κἄν μὲ τί νὰ πληρώσῃ τὸ ἡμισυ τῶν χρεῶν του, ὤθεν καὶ ἀπέθανεν· ὁ Θεὸς ἄς παραλάβῃ εἰς τοῦς κόλπους του τὴν ψυχὴν του! Ἡ Ρόζα ὑπῆγε τότε νὰ κατοικήσῃ εἰς μικρὸν δωμάτιον τοῦ Νάνδ Φλίγκ, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ Καρέλ, υἱὸς τοῦ Νάνδ Φλίγκ ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀναχωρήσει ὡς νεοσύλλεκτος ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκον πάσχων τοῦς ὀφθαλμοὺς. Δεκαπέντε σχεδὸν ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἔγινε τυφλός. Ἡ Ρόζα ἡ ὁποία τὸν ἐλυπεῖτο καὶ δὲν ἤκουε παρὰ τὴν καλὴν τῆς καρδίαν, περιποιήθη αὐτὸν κατὰ τὴν ἀσθενείαν του καὶ τῷ ἔδιδε τὸν βραχίονά της διὰ νὰ περιπατήσῃ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ταλαίπωρος κόρη ἐκώλυσε τὴν ἀσθενείαν του, καὶ ἔκτοτε δὲν εἶδε πλέον τὸ φῶς.

Ὁ Νάνδ Φλίγκ ἀπέθανε καὶ τὰ παιδία του ἀνεχώρησαν· ὁ δὲ τυφλὸς Καρέλ εὐρίσκεται εἰς μίαν ἔπκυλιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Λιέρ. Παρακαλέσαμεν τότε τὴν Ρόζαν νὰ ἔλθῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν καλύβην μας· τὴν ὑπεσχέθημεν ὅτι θὰ τὴν ἀγαπῶμεν πολὺ καὶ ὅτι θὰ εἰργαζόμεθα δι' αὐτὴν ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας· ἦλθε μὲ εὐχαρίστησιν καὶ τὸ λέγω δυνατὰ διὰ νὰ μὲ ἀκούσῃ καὶ ὁ Θεὸς, πρὸ ἕξ σχεδὸν ἐτῶν δὲν ἤκουσεν ἀπὸ ἡμᾶς εἰμὴ λέξεις ἀγάπης, διότι εἶναι ὅλη γλυκύτης καὶ καλωσύνη· καὶ ὅταν πρόκειται νὰ γίνῃ τι εὐχάριστον διὰ τὴν Ρόζαν τὰ παιδία μας φιλονεικοῦν ποῖον νὰ πρωτοῦπάγῃ.

— Καὶ ἐκεῖνη ζητεῖ ἐλεημοσύνην! εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος στενάξας.

— Ναι, Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ μὲ ἦθος προσβεβλημένης ἀξιοπρεπείας· ἀλλὰ τὸ σφάλμα δὲν εἶναι ἰδικόν μας! Μὴ νομίζετε ὅτι ἐλπυμονήσαμεν τί ἔκαμεν ἡ Ρόζα! Καὶ εἰς ἁμαξάν ἂν ἔπρεπε νὰ ζευχθῶμεν καὶ ν' ἀποθάνωμεν ἀπὸ τὴν πείναν ὅλοι διὰ νὰ μὴ ἐπαιτῆ θὰ τὸ ἐκάμναμεν· αὕτη ὅμως ποτὲ δὲν συγκατένευεν. Ἄ! ποῖαν ιδέαν ἔχετε περὶ ἡμῶν, Κύριε; Ὅχι τὴν ἐμποδίσκαμεν νὰ ζητῆ ἐλεημοσύνην πλέον τῶν ἕξ μηνῶν καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη λύπη τὴν ὁποίαν τῆ ἐπροξενήσαμεν! Ὅταν ἡ οἰκογένειά μας κῦξῃσεν, ἡ Ρόζα ἐσυλλογίσθη μὲ τὴν ἀγγελικὴν τῆς καρδίαν ὅτι ἐνδεχόμενον νὰ ἦτο βάρος καὶ

ἤθελσε νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Ἦτο ἀκατάπειστος· ἠσθέ-
νει ἀπὸ τὴν λύπην της, τὸ ἐβλέπαμεν· καὶ ἀφ' οὗ
μᾶς παρεκάλεσε πολὺν καιρὸν, ἠναγκάσθημεν νὰ
ἐνδώσωμεν. Ἄλλως τε, Κύριε, δὲν εἶναι ἐντροπὴ εἰς
γυναῖκα τυφλὴν. Ὅσον δι' ἡμᾶς ἂν καὶ εἴμεθα πτω-
χοὶ, δὲν ἔχομεν χάρις τῷ Θεῷ, καμμίαν ἀνάγκην.
Μᾶς ἀναγκάζει συχνὰ νὰ δεχώμεθα μέρος τῶν ὄσων
συνάζει. . . διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φιλονεικῶμεν
ἀδιακόπως μὲ αὐτήν. . . . ἀλλὰ δεχόμενοι μὲ μίαν
χεῖρα ὅ,τι μᾶς προσφέρει, ἀποδίδομεν μὲ τὴν ἄλ-
λην τὸ διπλάσιον, διότι, ἂν καὶ δὲν τὸ γνωρίζει, εἶ-
ναι καλλίτερα ἐνδυμένη ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ τὸ φαγητὸν
τὸ ὁποῖον τὴν προστοιμάζομεν εἶναι πολὺ καλλίτε-
ρον τοῦ ἰδικοῦ μας. Βράζει πάντοτε εἰς τὴν φωτίαν
μικρὰ χωριστὴ χύτρα δι' αὐτήν. Ἴδου αὐτὴ· δύο
αὐγὰ καὶ σάλτσα μὲ βούτυρον διὰ τὰ γεώμηλά της.
Ὅσον διὰ τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα συνάζει, ὅπως ἐνόησα
ἀπὸ τοὺς λόγους της, φαίνεται ὅτι τὰ φυλάττει. Ἄ!
Κύριε, ἡ ἀγαθότης της εἶναι ἀξία ἀμοιβῆς, ἀλλὰ
βεβαίως δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἠμποροῦ-
μεν νὰ τὴν ἀνταμείψωμεν!

Ὁ ὄδοιπὸρος ἤκουσε τὰς ἐξηγήσεις ταύτας ἐν βα-
θυτάτῃ σιωπῇ· ἀλλὰ τὸ μειδίαμα τῆς εὐτυχίας καὶ
ἡ ἰλαρότης τῶν βλεμμάτων του ἐδείκνυον τὴν βα-
θεῖαν συγκίνησιν τῆς καρδίας του.

Ἡ οἰκοδέσποινα ἔπαυσε νὰ ὁμιλῇ καὶ ἤρχισε νὰ
νήθη ἐκ νέου. Ὁ δὲ ὄδοιπὸρος ἔμεινεν ἐπι τινα χρό-
νον βυθισμένος εἰς σκέψεις. Ἄλλ' αἰφνης ἀφείς τὸ
παιδίον, ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἐργαζόμενον ἄνδρα καὶ
εἶπεν αὐτῷ προστακτικῶς.

— Ἄφες τὴν ἐργασίαν σου.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Τὰ σωζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα Κωνσταντίνου πρεσβυ-
τέρου καὶ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, ἐκδίδοντος Σοφο-
κλῆτους Κ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων ἱατροῦ. Τόμ. Α'. Ἀθήναι 1871.

Διακόψας τὴν δημοσίευσιν τῶν σωζομένων ἐκ-
κλησιαστικῶν συγγραμμάτων τοῦ ἀοιδίμου αὐτοῦ
πατρὸς ὁ Κ. Σ. Κ. Οἰκονόμος ἐπεχείρησε τὴν τῶν
φιλολογικῶν, ὅπως παράσχη τῇ ἐλληνικῇ νεολαίᾳ
τούνδῳσιμον εἰς ἐπιστατικωτέραν ἐποψίν τῆς προαι-
ρέσεως καὶ τῶν ἀγώνων ἐνὸς τῶν ἀειμνήστων διδα-
σκάλων τοῦ ἔθνους, οὐ μικρὸν συντελέσαντος εἰς ἐξ-
άπλωσιν συστηματικωτέρας καὶ καρποφόρου διδα-
σκαλίας ἐν τῷ Πανελληνίῳ¹⁾. Καὶ ὅτι μὲν ἀξιό-
παινος ἡ πρόθεσις τοῦ ἐκδότου, οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων

ὅτι ὅμως καὶ νεωτέρων μαρτυρίων εἰς ἀπόδειξιν τῆς
ἐνθέρμου φιλοπατρίας καὶ τῆς ἐκ τῶν διανοητικῶν
ἐκείνου ἔργων ὠφελείας δὲν ἦτο ἀνάγκη, καὶ τοῦτο
ἀναντίρρητον· διότι ἀνέκαθεν τὸ κοινὸν καὶ ἐτίμησε
καὶ μετὰ σπουδῆς ἠσπάσθη τὰ προϊόντα τῆς πολυ-
μαθίας τοῦ σοφοῦ διδασκάλου. Καὶ ὅμως ἀσμένως
προσαγορεύομεν τὴν ἐκδοσιν τοῦ Α' τόμου, πολλὰ
κοινωφελῆ περιέχοντος, φιλολογικὰ τε καὶ ἱστορικὰ
καὶ βιογραφικὰ, συνταχθέντα ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι
τοῦ 1827 ἔτους. Ἀξιοσημεῖωτοι δὲ πρὸ πάντων οἱ
παινετικοὶ καὶ προτρεπτικοὶ λόγοι, ἡ παράφρασις
τῶν δύο βίων τοῦ Πλουτάρχου, τὸ περὶ Μεθάνων
ὑπόμνημα καὶ ὁ κατὰ Μολιέρον Φιλάργυρος. Ἀλλὰ
καὶ ἕτερον ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπό-
λει γενομένων κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ ἐλληνικοῦ
ἀγῶνος ἤθελε διαφωτίσει κατὰ πολλὰ τὴν ἱστορίαν,
εἰ μὴ κατελείπετο δυστυχῶς ἀτελές.

Εἰς τοὺς λόγους, συγγραφέντας ἐν Σμύρνη κατὰ
τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος, διαλάμ-
πει ἀσθεστος πόθος πρὸς τὴν παιδείαν, τὴν ἐλληνι-
κὴν ἰδίως, τὴν ὁμόνοιαν, τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν πρό-
δον ἐν γένει τοῦ ἔθνους. Κατὰ τὸν συγγραφέα ὁ
σπουδάζων τὴν ἐλληνικὴν δὲν σπουδάζει ἀπλῶς
γλῶσσαν, ἀλλὰ ἐπιστήμην περιεκτικὴν ἄλλων ἐπι-
στημῶν, καὶ μάλιστα τῆς ἠθικῆς, ἐπιτηδειοτάτην
ὑπὲρ πᾶν ἄλλο νὰ διαπλάσῃ κατὰ σωφροσύνην καὶ
ἀρετὴν τὰ ἦθη· ἀξιοὶ δὲ καὶ τὸν κληρὸν ἐγκρατῆ
αὐτῆς. «Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα, λέγει, εἶναι ἡ Πηλιάς,
ἡ μελία τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δόρυ τὸ στιβαρὸν, τὸ
ὁποῖον πρέπει νὰ κρατῇ πᾶς ἱερωμένος, καὶ ἐξαιρέ-
τως πᾶς κηρυξ τοῦ θεοῦ λόγου· διότι πῶς μέλλει
νὰ χρωματίσῃ τὰ τῆς ἱεραῆς ἠθικῆς ἀξιώματα μὲ τὰ
ἀναγκαῖα χρώματα τῆς ῥητορικῆς, καὶ νὰ πυρώσῃ
τῶν ἀκροατῶν τὰς ψυχὰς μὲ τὸ σωτηριῶδες πῦρ τῶν
παθῶν, χωρὶς τοὺς κεραυνοὺς τοῦ ῥήτορος Δημοσθέ-
νους; Πῶς νὰ ἡμερώσῃ καὶ νὰ καταπραύνη τῶν διε-
φθαρμένων καρδιῶν τὰς ἀτάκτους κινήσεις, χωρὶς
τοῦ καλοῦ γέροντος Ἰσοκράτους τὴν ἰλαρὰν καὶ σει-
ρηναίαν φωνήν;» κτλ.¹⁾

«Ἡ σαφὴ ἀνάγνωσις τῶν προπατορικῶν συγγραμ-
μάτων, προστίθησι παρακατιῶν, ἀναλόγως πρὸς τὸ
ὄψος τῶν ἰδεῶν, ἃς θέλει ἐμφυτεύσει εἰς τῶν ἐπιμε-
λῶν ἀναγνωστῶν τὰς ψυχὰς, ὑψώνει καὶ τὸ ὄψος
τῆς γλώσσης, καὶ τῶν φράσεων τὰς ιδέας. *Εἰς μά-
την κοπιᾷ νὰ ὑψωθῇ ὁ κάλαμος ἀνδρὸς ταπεινὴν
καὶ ἀνελεύθερον ἔχοντος ψυχὴν*· διότι δὲν ἔχει νὰ
ζωγραφῆσῃ ἄλλο παρὰ τὰς χαμερπεῖς ἐννοίας τοῦ
γράφοντος, καὶ νὰ δείξῃ καὶ εἰς τὸν χάρτην ὅσα ἡ
ἀνελευθερία ἐνεχάραξεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ.
Διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ ἐξασκῶνται οἱ νέοι εἰς

¹⁾ Τὰ σωζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα, σελ. 6.

²⁾ Δύο, σελ. 7.